

ZDRAVSTVENI TURIZAM REPUBLIKE HRVATSKE NA PRIMJERU SPECIJALNE BOLNICE „NAFTALAN“ U IVANIĆ- GRADU

Kolić, Irma

Undergraduate thesis / Završni rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Karlovac
University of Applied Sciences / Veleučilište u Karlovcu**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:128:285889>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-01-06**

VELEUČILIŠTE U KARLOVCU
Karlovac University of Applied Sciences

Repository / Repozitorij:

[Repository of Karlovac University of Applied
Sciences - Institutional Repository](#)

zir.nsk.hr

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

VELEUČILIŠTE U KARLOVCU
POSLOVNI ODJEL
PREDDIPLOMSKI STRUČNI STUDIJ UGOSTITELJSTVA

Irma Kolić

**ZDRAVSTVENI TURIZAM REPUBLIKE HRVATSKE NA
PRIMJERU SPECIJALNE BOLNICE „NAFTALAN“ U IVANIĆ-
GRADU**

ZAVRŠNI RAD

Karlovac, 2021.

VELEUČILIŠTE U KARLOVCU
POSLOVNI ODJEL
PREDDIPLOMSKI STRUČNI STUDIJ UGOSTITELJSTVA

Irma Kolić

**ZDRAVSTVENI TURIZAM REPUBLIKE HRVATSKE NA PRIMJERU SPECIJALNE
BOLNICE „NAFTALAN“ U IVANIĆ-GRADU**

ZAVRŠNI RAD

Kolegij: Osnove specifičnih oblika turizma

Mentor: dr.sc. Mateja Petračić

Komentor: Sonja Eterović, mag. educ. philol. germ.

Matični broj studenta: 0618617093

Karlovac, listopad 2021.

PREDGOVOR

Ovim putem želim zahvaliti svojoj majci što mi je omogućila školovanje i sestri koja je uvijek uz mene iako je daleko. Zahvaljujem svojoj mentorici dr.sc. Mateji Petračić na pomoći i usvojenom znanju te komentorici Sonji Eterović također na velikoj pomoći i savjetima. Posebnu zahvalu iskazujem kolegicama na međusobnoj podršci tijekom studiranja i divnim osobama koje su bile uz mene tijekom pisanja ovog rada.

SAŽETAK

Zdravlje u današnje vrijeme dobiva veće značenje nego ikada prije. Održavanje zdravstvenog stanja najčešći je razlog putovanja. Tema ovog rada je zdravstveni turizam kao specifičan oblik turizma. Opisani su glavni oblici zdravstvenog turizma te terapije koje se primjenjuju za prevenciju i liječenje određenih bolesti. Naglasak ovog rada je na Specijalnoj bolnici za medicinsku rehabilitaciju Naftalan u Ivanić-Gradu koja koristi naftensku naftu kao prirodni lječilišni činitelj u liječenju kožnih bolesti i jedina je bolnica te vrste u Europi te druga u svijetu. U radu se opisuju povijesni razvoj Specijalne bolnice, prirodni lječilišni činitelji kojima raspolaže, tretmani i usluge te SWOT analiza.

Ključne riječi: zdravstveni turizam, prirodni ljekoviti činitelji, nafta, Naftalan, Ivanić-Grad

SUMMARY

Health is gaining more importance today than ever before. Maintaining health is the most common reason for traveling. In general, about health tourism as a specific form of tourism is the topic of this paper. It explains which four forms of health tourism exist and which therapies are used to treat and prevent certain diseases. The main topic of this paper is the only one in Europe and the second in the world, Special Hospital for Medical Rehabilitation Naftalan in Ivanić-Grad, which uses naphthenic oil as a natural healing factor in the treatment of skin diseases. The paper mentions the historical development of the Special Hospital, the natural healing factors at its disposal, the treatments and services, and the SWOT analysis.

Keywords: health tourism, natural healing factors, naphthenic oil, Naftalan, Ivanić-Grad

SADRŽAJ

1. UVOD.....	1
1.1. Predmet i cilj rada	1
1.2. Izvori podataka i metode prikupljanja.....	1
1.3. Sadržaj i struktura rada.....	1
2. ZDRAVSTVENI TURIZAM	2
2.1. Zdravstveni turizam kao specifičan oblik turizma	2
2.2. Segmentacija tržišta zdravstvenog turizma	3
2.2.1. Lječilišni turizam	5
2.2.2. Termalni / Spa turizam.....	7
2.2.3. Wellness turizam.....	7
2.2.4. Medicinski/bolnički turizam	8
2.3. Terapije u zdravstvenom turizmu.....	9
2.3.1. Talasoterapija	9
2.3.2. Klimatoterapija	10
2.3.3. Termalizam	11
3. GRAD IVANIĆ-GRAD	12
3.1. Općenito	12
3.2. PRIRODNI TURISTIČKI RESURSI	13
3.2.1. Šuma Žutica	14
3.2.2. Šuma Marča	16
3.3. ANTROPOGENI TURISTIČKI RESURSI.....	17
3.3.1. Muzej Ivanić-Grada	17
3.3.2. Gradska vijećnica.....	17
3.3.3. Tradicijski čardak.....	18
3.3.4. POU Ivanić-Grad	19
3.3.5. Park hrvatskih branitelja	19
3.3.6. Župna crkva sv. Petra Apostola	20
4. SPECIJALNA BOLNICA NAFTALAN	22
4.1. Povijesni razvoj	22
4.2. Naftalan	23

4.3.	Termomineralna voda	24
4.4.	Medicinske usluge i tretmani	24
4.5.	Dermatologija.....	26
4.6.	Smještajni kapaciteti Specijalne bolnice Naftalan	28
4.6.1.	Novootvoreni kompleks „Naftalan 2“	29
4.7.	SWOT analiza	30
5.	ZAKLJUČAK.....	33
	POPIS LITERATURE	34
	POPIS TABLICA	36
	POPIS SLIKA.....	37

1. UVOD

1.1. Predmet i cilj rada

Predmet ovog završnog rada je zdravstveni turizam Republike Hrvatske na primjeru Specijalne bolnice „Naftalan“ u Ivanić Gradu.

Ciljevi rada su predstavljanje i podjela zdravstvenog turizma kao jednog od segmenata specifičnih oblika turizma u Republici Hrvatskoj sa posebnim naglaskom na Specijalnu bolnicu Naftalan.

1.2. Izvori podataka i metode prikupljanja

Podaci su prikupljeni iz razne stručne literature i internetskih stranica, marketinških smjernica Naftalana i Strategije razvoja turizma. Prilikom izrade završnog rada korištene su metode deskripcije, analize, sinteze i komparacije.

1.3. Sadržaj i struktura rada

Završni rad se sastoji od pet glavnih dijelova. U uvodnom dijelu se iznose predmet i cilj rada, zatim izvori podataka i metode prikupljanja te sadržaj i struktura rada. U drugom dijelu rada govori se o pojmu zdravstvenog turizma te zdravstvenom turizmu kao segmentu specifičnih oblika turizma i podjeli zdravstvenog turizma. Treći dio rada govori općenito o gradu Ivanić-Gradu, kojim prirodnim i antropogenim turističkim resursima grad raspolaže te kulturno-turističkim manifestacijama kroz godinu. Četvrti dio, ujedno i glavni dio, opisuje Specijalnu bolnicu Naftalan, tretmane koje nudi, smještajne kapacitete kojima raspolaže, novootvoreni dio Naftalana te na kraju SWOT analizu. Rad završava kratkim zaključkom.

2. ZDRAVSTVENI TURIZAM

Bez ikakve sumnje, ljudi su svjesniji i zabrinutiji za svoje zdravlje nego ikada prije. Ta činjenica odraz je mnogih negativnih čimbenika koji utječu na zdravlje ljudi kao što su zagađenje okoliša, stres, loša prehrana, alkohol, pretilost i mnogi drugi.

Održavanje dobrog zdravstvenog stanja jedan je od najčešćih razloga zbog kojih ljudi putuju. Bez obzira traže li opuštajući vikend u blizini lječilišta zbog zdravstvene zaštite, potpuno medicinsko liječenje u drugoj zemlji ili estetske kirurgije u nekoj specijaliziranoj klinici u inozemstvu. Za takvo što trebaju usluge dva velika sustava – zdravstva i turizma.

Svaki se zdravstveni sustav dijeli na tri područja:

- liječenje (kurativa),
- sprječavanje pojave bolesti (preventiva),
- oporavak nakon bolesti (rehabilitacija).

2.1. Zdravstveni turizam kao specifičan oblik turizma

Zdravstveni turizam je vrsta složene gospodarske aktivnosti u kojoj bitno mjesto zauzima stručno i kontrolirano korištenje prirodnih ljekovitih činitelja, postupaka fizikalne medicine i programiranih fizičkih aktivnosti u svrhu održanja i unapređenja fizičkoga, mentalnoga i duhovnog zdravlja turista te poboljšanja kvalitete njihova života.¹

Još 1948. godine Svjetska zdravstvena organizacija (WHO) definirala je zdravlje kao „stanje potpunog fizičkog, mentalnog i društvenog blagostanja, a ne samo odsutnost bolesti i iznemoglosti.“²

Prirodni ljekoviti činitelji su dijelovi prirode, koji povoljno djeluju na očuvanje i unapređenje zdravlja, poboljšanje vrsnoće života te sprječavanje, produženo liječenje,

¹ Čorak, S.; Hrvatski turizam: plavo, bijelo, zeleno, Institut za turizam, Zagreb, 2006., str. 226.

² Dujmović, M. (2014.), Kultura turizma, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Pula, str. 130.

oporavak i rehabilitaciju različitih bolesti u bolesnika i drugih korisnika.³ Oni se koriste u cilju oporavka narušenog i unaprjeđenju prosječnog zdravlja izvan mjesta prebivališta.

Činitelje dijelimo na klimatske, morske i toplične. Pod klimatske spadaju promjena klimatskog mjesta, klimatski postupci, čistoća zraka, sunčeve zrake, morski činitelji te rudnici soli. Morski su klima, morska voda, alge, biljni pokrov, sunčevo zračenje, pijesak, solanski i morski peloid, dok u toplične spadaju termomineralne vode, naftalan, peloidi, biljni pokrov, sunčevo zračenje i čistoća zraka.

Primjena tih činitelja može biti stručna i slobodna. Pod stručnom primjenom podrazumijeva se provođenje prirodnih ljekovitih činitelja u posebnim institucijama kao prirodna lječilišta i bolnice pod stručnim nadzorom liječnika. Slobodna primjena provodi se u mjestima u kojima su prisutni ljekoviti činitelji te se koristi u cilju unapređenja zdravlja gdje ih korisnici sami primjenjuju no u skladu s preporukama liječnika.

Jedan od najstarijih, a ujedno i najbrže rastućih specifičnih oblika turizma je zdravstveni turizam, koji po godišnjoj stopi raste između 15 i 20%, dok korisnik zdravstveno-turističkih usluga troši između 20 i 30% novaca više negoli prosječan turist. Također, zdravstveni je turizam jedina vrsta selektivnog turizma koja u zadnjih nekoliko godina nije zabilježila negativan trend, a 2016. godine je dostigla vrijednost od 100 milijardi američkih dolara. Takav rast potražnje za medicinskim, lječilišnim i wellness uslugama ponajviše je generirala kriza zdravstvenih sustava razvijenih zemalja, visoke cijene zdravstvenih tretmana u matičnim zemljama, duge liste čekanja i sveprisutan trend starenja stanovništva.⁴

2.2. Segmentacija tržišta zdravstvenog turizma

Segmentaciju tržišta zdravstvenog turizma možemo podijeliti na lječilišni turizam, termalni/spa turizam, wellness i medicinski turizam.

³ Ivanišević, G. (2016.), Prirodne pretpostavke zdravstvenog turizma u Hrvatskoj, str. 11

⁴ Službena stranica HRT, Članak: <https://radio.hrt.hr/clanak/zdravstveni-turizam-najbrze-rastuca-turisticka-industrija-na-svijetu/158053/> (13.7.2021.)

- Lječilišni „turizam“ – odvija se u lječilištima i specijalnim bolnicama. Primarni ciljevi su liječenje (kurativa) i rehabilitacija.
- Termalni/spa turizam – u zdravstveno-turističkim centrima gdje su preventiva (sprječavanje), rekreacija i zabava osnove.
- Wellness turizam – pretežito u hotelima, toplicama i lječilištima, wellness centrima. Navedene ustanove imaju zajedničke ciljeve: preventiva (sprječavanje), holizam i hedonizam.
- Medicinski turizam – odvija se pretežito u medicinskim ordinacijama, klinikama i poliklinikama te specijalnim bolnicama. Neki od zahvata su: estetska kirurgija, stomatologija, ortopedija.

Međusobna povezanost pojedinih oblika zdravstvenog turizma prema pružateljima usluga prikazana je u tablici 1.

Tablica 1: Objekti ugostiteljske ponude i zdravstvene ustanove

OBJEKTI UGOSTITELJSKE PONUDE		ZDRAVSTVENE USTANOVE	
Wellness ponuda (hoteli, toplice, centri)	Prirodna lječilišta		Klinike/Bolnice
	Lječilišta	Specijalne bolnice	
Holistički wellness Medicinski wellness	Holistički wellness Medicinski wellness Lječilišni turizam	Medicinski wellness Lječilišni turizam	Medicinski turizam
Wellness usluge			
	Lječilišne usluge		
		Medicinske usluge	

Izvor: Instiut za turizam, Nacionalni program – akcijski plan razvoja zdravstvenog turizma, Republika Hrvatska, Ministarstvo turizma, Zagreb, 2014. (13.7.2021.)

2.2.1. Lječilišni turizam

Lječilišni turizam (najstariji u Hrvatskoj) kao takav još uvijek je izrazito značajan segment zdravstvenog turizma. Nije sezonalan nego ima vrlo važnu ulogu kroz cijelu godinu. Definira se kao vrsta složene zdravstvene i turističke aktivnosti koja se provodi u prirodnim lječilištima, u kojima ključno mjesto zauzima liječenje i rehabilitacija različitih bolesti i bolesnih stanja, oporavka i sprečavanja bolesti uz stručnu primjenu ljekovitih činitelja i postupaka fizikalne medicine i rehabilitacije.⁵

Boravak i zdravstvene usluge odvijaju se u lječilištima i specijalnim bolnicama gdje se većina tih objekata nalazi u kontinentalnom dijelu Hrvatske, dok se ponuda tretmana temelji na korištenju izvora termomineralne vode i naftalana. Najpoznatije kontinentalne toplice su Varaždinske, Bizovačke, Stubičke i Krapinske toplice. Primorski dio Hrvatske pretežito se temelji na korištenju mora, morske soli, blata, peloida, zraka i klime. Najpoznatije su Talasoterapija u Opatiji, Talasoterapija u Crikvenici i Talasoterapija u Makarskoj. U Republici Hrvatskoj ima oko 80 hotela s wellness sadržajima, brojne toplice te specijalne bolnice kao i klinike/poliklinike, što je prikazano u tablici broj 2.

⁵ Dujmović, M. (2014.), Kultura turizma, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Pula, str. 131.

Tablica 2: Pružatelji ugostiteljske ponude i zdravstvene ustanove u Republici Hrvatskoj

Objekti ugostiteljske ponude		Zdravstvene ustanove	
Wellness ponuda	Prirodna lječilišta		Klinike/Bolnice
	Lječilišta	Specijalne bolnice	
<p>Hoteli: oko 80 hotela s wellness sadržajima</p> <p>Toplice (sa smještajem): -Terme Tuhelj -Terme Jezerčica, -Terme Sveti Martin -Toplice Lešće</p>	<p>-Lječilište Topusko -Top Terme Topusko -Bizovačke Toplice -Veli Lošinj -Istarske Toplice</p>	<p>- Biokovka, Makarska - Naftalan, Ivanić Grad - Daruvarske Toplice - Krapinske Toplice - Lipik - Stubičke Toplice - Varaždinske Toplice - Thalassotherapie, Opatija - Thalassotherapie, Crikvenica</p>	<p>Javne zdravstvene ustanove: - Klinički bolnički centri (5) - Kliničke bolnice (3) - Klinike (5) - Opće bolnice (20) - Poliklinike</p> <p>Privatne zdravstvene ustanove: - Oko 800 subjekata</p>

Izvor: Akcijski plan razvoja turizma, Zagreb, 2014. Preuzeto sa: <https://bit.ly/2UAOd1A>

(13.7.2021.)

Tretmani liječenja i rehabilitacije provode se u različitim specijalizacijama za:

- dermatološke,
- kardiovaskularne,
- lokomotorne,
- neurološke,
- ortopedske ili
- respiratorne bolesti.

2.2.2. Termalni / Spa turizam

Termalni/spa turizam kao oblik zdravstvenog turizma koristi termalnu vodu kao prirodni ljekoviti faktor u lječilištima i specijalnim bolnicama. Osobe treće životne dobi najčešći su korisnici. Kod njih su najčešće prisutne bolesti krvotoka i srca te lokomotornog sustava, a u toplicama se velika važnost pridaje prevenciji takvih bolesti.

Temperature termalnih voda u toplicama Hrvatske su od 33°C do 96°C.

Medicinska ponuda termalnog turizma obuhvaća rehabilitaciju reumatskih i neuroloških oboljenja, lokomotornog sustava, bolesti kralježnice, ortopedskih bolesti i deformiteta, liječenje nervnih bolesti i bolesti krvožilnog sustava te nekih kožnih bolesti.⁶

Prednosti termalnog/spa turizma su izvođenje fizikalnih terapija, aktivan odmor, sprječavanje bolesti uz stručnu primjenu prirodnih ljekovitih činitelja i postupaka fizikalne medicine i rehabilitacije.

Najpoznatije topličke destinacije u Hrvatskoj su Istarske, Tuheljske, Daruvarske, Varaždinske, Stubičke te Bizovačke toplice.

2.2.3. Wellness turizam

Wellness turizam odnosi se na turistička putovanja motivirana željom za postizanjem tjelesne i duhovne ravnoteže kroz organizirano provođenje zdravstveno-preventivnih i kurativnih programa u svrhu prevencije bolesti, odnosno očuvanja i/ili unapređenja zdravlja.⁷

⁶ Bučar Perić, K. (2002.): Termalni turizam Hrvatske / Spa tourism in Croatia, Faculty of Economics and Business, University of Zagreb, str. 136

⁷ Ivandić N., Kunst I., Telišman-Košuta N., Pretpostavke održivosti zdravstvenog turizma u Republici Hrvatskoj - načela razvoja i ključni činitelji uspjeha. // Radovi Zavoda za znanstveni rad Varaždin, 27 (2016.), str. 25-46
Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/170953> (10.07.2021.)

Wellness ponuda ostvariti se može i bez uporabe ljekovitih činitelja i liječničkog nadzora te se može realizirati u turističkim objektima koji nude ponudu wellnessa, ali se nudi i kao dodatna ponuda zdravstveno-turističkih objekata i prirodnih lječilišta.⁸

Dva su pristupa u oblikovanju wellness ponude: medicinski i holistički wellness.

Medicinski wellness karakterizira provođenje preventivnih i kurativnih programa s ciljem prevencije bolesti te očuvanja i unapređenja zdravlja uključujući metode konvencionalne, komplementarne i tradicionalne medicine. Holistički wellness podrazumijeva holistički pristup očuvanja i unapređenja zdravlja, u koju se također ubraja ne-medicinska wellness ponuda. Usluge su tretmani ljepote, masaže, fitness, joga, meditacija i sl.

Tim stručnjaka, koji provode programe wellnessa u turizmu, uključuju liječnike, wellness instruktore, terapeute, nutricioniste te sportske trenere.

Prema Institutu za turizam, najpopularniji tradicionalni wellness programi su tretmani tijela, saune, sport i fitness, joga i meditacije te nutricionizam i detoks.

2.2.4. Medicinski/bolnički turizam

Za razliku od wellness turizma koji se više bazira na odmor i harmoniju, medicinski ili bolnički turizam su putovanja pojedinca radi obavljanja određenih medicinskih tretmana i bolničkog liječenja.

Medicinski turizam je suvremeni oblik zdravstvene zaštite koji omogućuje osobama čije je zdravlje ugroženo zbog iscrpljenosti radom ili kao posljedica neke bolesti da privremenom promjenom mjesta njihovog stalnog boravka provede liječenje ili rekreaciju i uz primjenu prirodnih ljekovitih faktora, pored ostale potrebne terapije.⁹

Određeni medicinski zahvati obuhvaćaju:

- estetsku kirurgiju,

⁸ Dujmović, M. (2014.), Kultura turizma, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Pula, str. 131.

⁹ Hitrec, T.: Zdravstveni turizam – pojmovni i konceptijski okvir, Izvorni znanstveni rad, Institut za turizam, Zagreb, 1996., str. 257. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/182407> (14.7.2021.)

- stomatologiju,
- ortopedsku kirurgiju,
- tretmane pretilosti,
- oftamalošku kirurgiju te
- izvantjelesnu oplodnju (IVF tretmani).

2.3. Terapije u zdravstvenom turizmu

Terapije u zdravstvu i zdravstvenom turizmu predstavljaju koncept korištenja prirodnih ljekovitih činitelja. Postoje razne terapije od kojih izdvajamo talasoterapiju, klimatoterapiju i termalizam.

2.3.1. Talasoterapija

Talasoterapija, marinoterapija ili morsko liječenje, primjenjuje prirodne činitelje svojstvene moru i primorju u ljekovite svrhe. Stručna talasoterapija koristi ih u posebnim zdravstvenim ustanovama i/ili drugim mjestima boravka pod stalnim liječničkim nadzorom, a samostalna izvan zdravstvenih ustanova, po liječničkoj preporuci. Cilj je stručne talasoterapije sprečavanje i liječenje različitih bolesti te oporavak i rehabilitacija nakon njih, a samostalne održanje i unapređenje zdravlja te poboljšanje vrsnoće života. Talasoterapija se koristi za pravilan rast i razvitak djeteta, u rekreaciji i zdravstvenom turizmu.¹⁰

Ova terapija je osnova zdravstvenog turizma u priobalju. Djeluje na bazi tople morske vode, na ljekovitom učinku blage primorske klime, kupanja u mlakoj morskoj vodi te zračenju sunčevih zraka. Talasoterapija je terapeutsko korištenje morske vode, morskih proizvoda poput algi, morskih algi i morskog blata te morske klime za promicanje zdravlja, dobrobiti i ljepote.

Tretmani uključuju kupke sa podvodnom masažom, obloge za tijelo s aluvijalnim blatom, algama ili različitim vrstama morskih algi, inhalacije morskim zrakom. Morsko blato, prirodna mješavina gline i minerala, koristi se u liječenju artritisa, reume, kroničnih

¹⁰ [NARODNI ZDRAVSTVENI LIST \(zzjzpgz.hr\)](http://zzjzpgz.hr) (7.7.2021.)

ginekoloških problema i neplodnosti te hormonalnih poremećaja. Različiti tretmani imaju različite učinke, kao što su ublažavanje boli, toniziranje i mršavljenje, detoksaciju i ublažavanje stanja kože poput akni i ekcema.¹¹

Poznati centri za talasoterapiju su u Crikvenici, Opatiji, Rovinju i Velom Lošinju.

2.3.2. Klimatoterapija

Klimatoterapija jest terapija koja primjenjuje klimatske elemente i činitelje koji su karakteristični za neko područje, imaju povoljan fizikalno-kemijski, biološki i psihički utjecaj na ljudski organizam. Dozirani klimatski podražaji izazivaju reakciju organizma i time postižu ljekoviti učinak.¹²

Vrste klimatoterapije:

- aeroterapija – terapija pročišćenim zgusnutim ili razrijeđenim zrakom.
- helioterapija ili liječenje sunčevom svjetlošću – kontrolirano izlaganje tijela sunčevim zrakama.
- talasoterapija – terapija na bazi morske vode, morskog zraka i aktivne tvari iz mora (alge).
- balneoterapija – liječenje bolesti uz pomoć vodenih termalnih, mineralnih i morskih kupki te ljekovitog blata.
- speleoterapija – terapija mikroklimatskim uvjetima u špiljama.

Postoje četiri glavna područja gdje se provodi klimatoterapija:

- područja duž obale (talasoterapija),
- područja oko termalnih izvora (balneoterapija) i
- planinska, od vjetra zaštićena, područja (terapija visinskom klimom).
- četvrta mogućnost za klimatoterapiju je transfer velikih grupa ljudi (ili pojedinaca) iz nepovoljnih područja u područja s povoljnim vremenskim i klimatskim uvjetima.

¹¹ <https://alternativa-za-vas.com/index.php/clanak/article/talasoterapija> (7.7.2021.)

¹² <http://www.zzjzpgz.hr/nzl/15/bogatstvo.htm> (7.7.2021.)

Republika Hrvatska bogata je područjima s klimama pogodnim za sve četiri vrste klimatoterapije i zdravstvenog turizma, pogotovo zato što su joj zrak i more još u najviše mjesta čisti.¹³

2.3.3. Termalizam

Pojam „termalizam“ označava skup metoda liječenja uporabom prirodnih termalnih i mineralnih voda te zemnog mineralnog ulja (naftenska nafta).

Sastavni dio termalizma je balneoterapija. Balneoterapija bazirana je na ljekovitom blatu (peloidima), mineralnoj vodi i naftalanu u ljekovite svrhe. Koristi ljekovite topličke činitelje (termomineralne vode, peloide i naftalan) pod stalnim liječničkim nadzorom u zdravstvenim ustanovama.

Svrha balneoterapije je sprječavanje i liječenje različitih bolesti – nakon ozljeda organa za pokretanje, dišnih i probavnih organa, bolesti srca i krvnih žila, kožnih i nekih metaboličkih i živčanih bolesti, te rehabilitacija i oporavak.

Prosječna temperatura termalne vode je 46°C, u njoj prevladavaju kalcij i magnezij te blagotvorno djeluju na bolesti kralježnice i zglobova, kronične ginekološke bolesti kao i upalne reumatske bolesti.

Poznato je da su mineralne vode središnje Hrvatske među najboljima u Europi gdje toplice u općini Topusko zauzimaju treće, a Krapinske toplice šesto mjesto.

¹³ Pleško N.: Klimatoterapijske zdravstveno-turističke mogućnosti Republike Hrvatske, izvorni znanstveni rad, (1996.), str. 325. Preuzeto sa: <https://hrcak.srce.hr/182413> (7.7.2021.)

3. GRAD IVANIĆ-GRAD

Smješten 40-ak kilometara od glavnoga grada Zagreba sa dobrom prometnom povezanošću, Grad Ivanić-Grad pruža različite prirodne i antropogene turističke atrakcije, mnoge kulturne manifestacije te se razvija na seoskom i zdravstvenom turizmu.

3.1. Općenito

U granicama Zagrebačke županije, prema svom prostornom položaju, Grad Ivanić-Grad zauzima područje jugoistočnog dijela, gdje na svom južnom rubom graniči sa Sisačko-moslavačkom županijom te dijelom sjeveroistočne granice s Bjelovarsko-bilogorskom županijom.

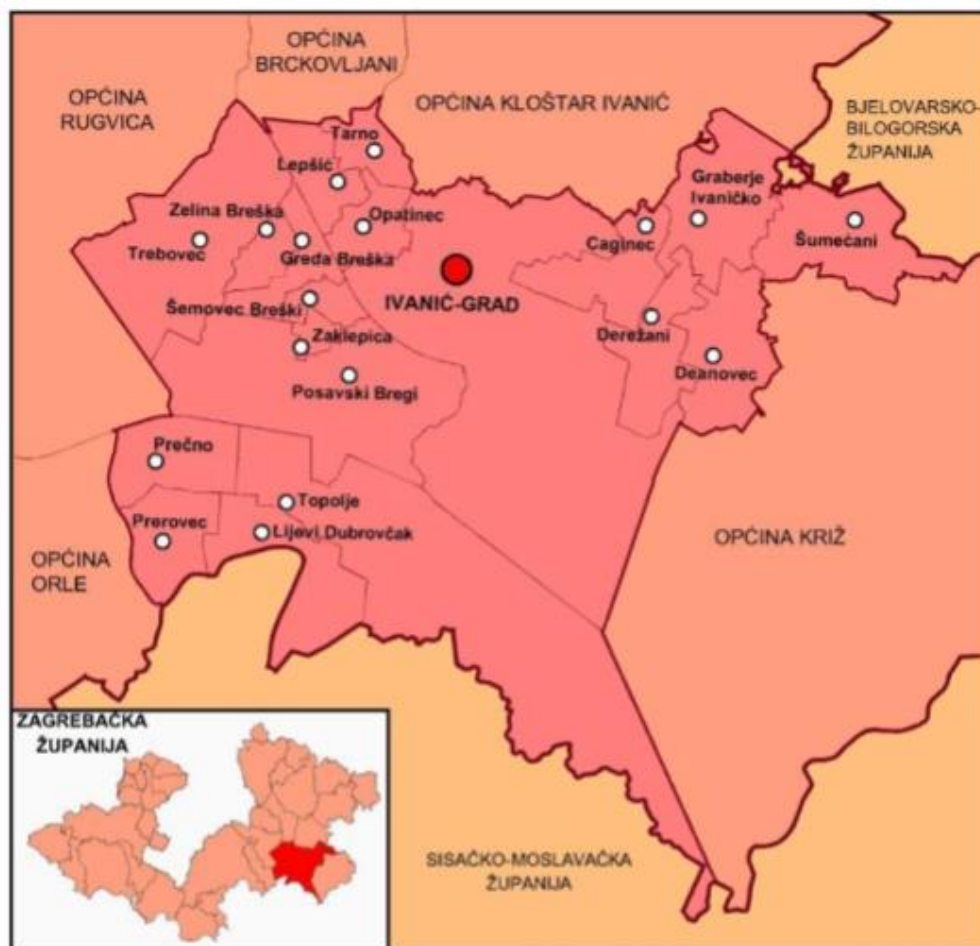
Povezan je magistralnom prometnicom (autocestom D-4) Zagreb – Lipovac, državnom cestom (D-43) Bjelovar – Ivanić Grad te regionalnom prometnicom i željezničkom prometnicom Zagreb – Vinkovci.

Kao prostor lokalne samouprave Ivanić-Grad se sastoji od 22 naselja te se prostire na površini od 173,57 km².¹⁴ Pozicija Ivanić-Grada i okolnih naselja prikazana je na slici broj 1.

Prema popisu stanovništva iz 2011. godine u Ivanić-Gradu stanuje ukupno 14 538 stanovnika.

¹⁴ Službena stranica Grada Ivanić-Grada, <http://www.ivanic-grad.hr/grad/ivanic-grad/> (28.6.2021.)

Slika 1: Pozicija Ivanić-Grada i naselja

Izvor: Službeni glasnik Grada Ivanić-Grada 3/2018, <http://bit.ly/3AWb9Yx> (28.06.2021.)

3.2. PRIRODNI TURISTIČKI RESURSI

Ivanić-Grad okružuju rijeke Glogovnica, Lonja i Česma, a u blizini je i Sava. Zbog tog okružja u prošlosti kraj je dobio ime Otok Ivanić, no danas se to geografsko područje naziva zapadnom Moslavinom.

Zbog svog geografskog položaja i ugodne kontinentalne klime Ivanić-Grad obiluje prirodnim resursima. U zoni poplavnog područja Lonjskog polja smjestila se prekrasna šuma Žutica sa svojim pašnjacima na kojima obitavaju domaća stoka te krda konja i krava.

Osim šume Žutice na zapadnim obroncima Moslavačke gore u blizini sela Šumećani nalazi se šuma Marča koja je od izuzetne važnosti za razvoj ekoturizma i aktivnog odmora. Zbog svojeg odličnog smještaja blizu šume Marča, te blizine glavne prometnice, razvilo se i seosko domaćinstvo Kezele koje je sada već nadaleko poznato po svojoj autohtonoj ponudi te domaćim životinjama.

3.2.1. Šuma Žutica

Čudesna šuma Žutica nalazi se u zoni poplavnog područja Lonjskog polja i ubraja se u nizinske poplavne šume. Smještena je između gradova Popovače, Siska, Velike Gorice i Ivanić-Grada. Duga je oko 12,5 km i široka 6 km. U južnom dijelu šume nalaze se dva pašnjaka, „Gospođica“ i „Behec“ koje, u dužini od 10 kilometara, razdvaja tok rijeke Lonje te spadaju u poplavno područje istoimene rijeke.¹⁵

Slika 2: Pašnjak „Gospođica“, Šuma Žutica

Izvor: Službena stranica Šuma Žutica, <http://www.sumazutica.com/> (3.7.2021.)

Na pašnjacima pase domaća stoka, krdo konja ili krava, koje obitavaju bez nadzora te im je mjesto pogodno zbog čistine pašnjaka i blizine rijeke.

¹⁵ Službena stranica Šume Žutice, <http://www.sumazutica.com/suma-zutica> (3.7.2021.)

Dakako na području Posavine, prije više od jednog stoljeća, obitavala je autohtona populacija dabrova koji su nažalost nestali. Smatra se da je razlog nestanku prekomjeran lov zbog kvalitetnog krzna ili pojava bolesti.

Prije dvadesetak godina, na inicijativu Bavarske vlade i zahvaljujući projektu „Dabar u Hrvatskoj“ uspjelo se obogatiti životinjski svijet i vratiti dabra gdje je nekoć ta vrsta živjela. Prije pet godina Damir Škender iz Društva prijatelja Ivanić-Grada govori kako je pušten samo jedan par dabrova te se kasnije brojka popela na 47. Nekoliko dabrova pušteno je u rukavcima rijeke Drave kod Leграда i u šumi Česma.¹⁶

04. listopada 2019. godine, kada se obilježava Svjetski dan životinja, uz šetnicu uz rijeku Lonju izgrađena je skulptura dabra uz koju se nalazi i informacijska ploča.

Slika 3: Skulptura „Dabar“ autorice Ivane Ožetski, šetnica Ivanić-Grad

Izvor: fotografija autorice (11.7.2021.)

¹⁶ <http://www.sumazutica.com/dabar-u-zutici> (10.7.2021.)

3.2.2. Šuma Marča

Na zapadnim obroncima Moslavačke gore u blizini mjesta Šumećani nalazi se šuma Marča. Šuma je upravno podijeljena između Zagrebačke županije (Grad Ivanić-Grad) i Bjelovarsko-bilogorske županije (Grad Čazma). Šuma Marča nema toliku važnost kao šuma Žutica no za razvoj ekoturizma, aktivnog odmora te seoskog turizma je idealna.

Slika 4: Šuma Marča

Izvor: Poučna staza hrvatskih šuma (3.7.2021.)

Kad spominjemo aktivni turizam, šuma Marča poznata je po poučnoj, kružnoj stazi gdje većina lokalnog stanovništva provodi vikende. Staza je duga 3000 metara te samo polazište nalazi se na 180 metara nadmorske visine s laganim spustom na 100 metara do močvare i jezera Sudarice. Staza je lagana za šetnju za sve uzraste, okružena je drvećem i putem je postavljeno 20 velikih ploča na kojima je prikazan biljni i životinjski svijet koji nastanjuje šumu.

Na samom kraju dolazi se do jezera Sudarice u koje se slijevaju šumske vode iz dva smjera tijekom cijele godine i pune jezero. Na početku šume, u mjestu Šumećani, nalazi se Seoski turizam Kezele gdje se može osvježiti pićem, kušati vino sorte Škrlet te pojesti tradicionalna domaća jela, kao i kupiti suvenire i domaće proizvode.

3.3. ANTROPOGENI TURISTIČKI RESURSI

Ivanić-Grad prvi put se spominje još u 13. stoljeću. Naselje Ivanić-Grad, ili nekada Donji Ivanić, razvio se iz ivanićke tvrđave, sagrađene uz rijeku Lonju polovicom 16. stoljeća na lokaciji koja je u ranijim vremenima služila kao trgovište za vrijeme godišnjih sajmova. 8. lipnja slavi se Dan grada jer je tog dana car Franjo Josip potpisao odluku kojom trgovište dobiva status i naslov Grada.¹⁷

Daljnijim razvojem i očuvanjem tradicije, Ivanić-Grad obogaćuje svoje antropogene turističke resurse. Tako u gradu postoji Muzej Ivanić-Grada, Gradska vijećnica, Pučko otvoreno učilište Ivanić-Grad, kasnobarokna Župna crkva sv. Petra Apostola te Čardak - tradicijska kuća.

3.3.1. Muzej Ivanić-Grada

Muzej je osnovan 2014. godine te registriran kao javna ustanova 2016. godine kada započinje s radom. Nalazi se u Parku hrvatskih branitelja u centru grada, u zgradi stare škole izgrađene 1861. godine. Primarni cilj muzeja je istraživanje povijesnog kontinuiteta naseljavanja prostora i razvoja društvene zajednice od kasnog srednjeg vijeka do danas te prirodne značajke i specifičnosti područja.¹⁸

Muzejska čuvaonica, koja se nalazi u Lijevoj Dubrovčaku, prostor je u kojem se čuvaju brojni muzejski predmeti kada nisu izloženi u muzeju. U tom prostoru vladaju idealni uvjeti za čuvaonicu – minimum svjetlosti, odgovarajuća temperatura i vlažnost zraka, također je opremljen sukladno predmetima koji se pohranjuju – metalni poklopci i odgovarajuće kutije.

3.3.2. Gradska vijećnica

Gradska vijećnica, magistrat, nalazi se u Parku hrvatskih branitelja uz župnu crkvu sv. Petra te se ubraja među najstarije i arhitektonski najvrjednije građevine u Ivanić-Gradu.

¹⁷ Službena stranica Ivanić-Grada, <http://www.ivanic-grad.hr/grad/povijest/> (28.6.2021.)

¹⁸ Službena stranica muzeja Ivanić-Grada <https://www.muzejivanicgrada.hr/o-nama/> (4.7.2021.)

Grb grada iz 1889. godine stoji kod samih ulaznih vrata kao i 1931. godine postavljena spomen-ploča Đuri Deželiću.

U gradskoj vijećnici održavale su se sjednice na kojima su donošeni članci i zaključci vezani za pitanje škole, pomoć građanima dobrotvornim i kulturnim akcijama, zdravstva i gradske čistoće.¹⁹

Vijećnica je obnovljena 2011. godine te je u njoj smještena Gradska uprava Ivanić-Grada.

3.3.3. Tradicijski čardak

Čardak se nalazi u blizini Specijalne bolnice Naftalan. Unutarnji raspored prostorija u prvobitnom su stanju a namjena mu je predstavljanje i očuvanje etnografskog blaga Ivanić-Grada i okolice, dok je donji dio pretvoren u radni prostor tradicijskih obrtničkih i obiteljskih radionica te kao takav zadržao obilježja izvorne namjene. Predmeti koje je Udruga građana Prijatelji Baštine prikupila od donacija građana Ivanić-Grada i okolice obilježava etnografski postav izložbe.

Slika 5: Tradicijski čardak – vanjski i unutarnji izgled

Izvor: Službena stranica Turističke zajednice Ivanić-Grad <https://www.tzig.hr/bastina/> (7.7.'21.)

¹⁹ <http://www.prijatelji-bastine.hr/znamenitosti-ivanica/gradska-vijecnica> (4.7.2021.)

3.3.4. POU Ivanić-Grad

Knjižnica Pučkog otvorenog učilišta 1877. godine osnovana je kao Građanska čitaonica u Ivanić-Gradu. Nakon početnih dvadesetak godina proširuje se djelatnost te se organiziraju priredbe raznolikog sadržaja, okupljanja i predavanja oko raznih kulturnih programa. Misija knjižnice je postići važnu ulogu u promicanju hrvatske kulture, biti na usluzi građanima te im podariti najbolje iz kulturne produkcije – nove knjige i časopise, tribine i razne promocije.

3.3.5. Park hrvatskih branitelja

Perivoj je „engleskog“ tipa s elementima baroka, smješten na prostoru stare Ivaničke tvrđe.

Nakon rušenja obrambenih nasipa u 19.stoljeću, park je oblikovan kao školski vrt. Poslije Domovinskog rata, nacrt je dopunio pejzažni arhitekt Dragutin Kiš, na rubnom dijelu parka postavio se spomenik hrvatskim braniteljima Domovinskog rata s područja Ivanić-Grada, Kloštar Ivanića i Križa autora akademskog kipara Slavomira Drinkovića. 2014. godine postavljena je maketa utvrde Ivanić iz doba Vojne krajine.

Slika 6: Park hrvatskih branitelja

Izvor: Fotografija autorice (11.7.2021.)

3.3.6. Župna crkva sv. Petra Apostola

Tipično kasnobarokna građevina klasicističkog sloga, bogato oslikana freskama na svodovima i zidovima sagrađena je 1831. godine. Leonardo Marotti oslikao je unutrašnjost crkve početkom 20. stoljeća koristeći prisjećanja na barok, gotiku, rokoko i klasicizam.

Slika 7: Župna crkva svetog Petra Apostola

Izvor: Službena stranica Zagrebačke županije, <https://bit.ly/3mjBNqo> (11.7.2021.)

Za današnji izgled zaslužan je zagrebački nadbiskup Juraj Posilović, rodom iz Ivanić-Grada, koji je donirao financijska sredstva za obnovu crkve. Zbog njegovih velikih djela, 2019. godine podignut mu je spomenik u Parku hrvatskih branitelja.

3.4. KULTURNO-TURISTIČKE MANIFESTACIJE

U Ivanić-Gradu se tijekom cijele godine održavaju kulturno-turistička događanja i manifestacije koje se svake godine obogaćuju novim sadržajima.

Manifestacije poput fašnika umirovljenika te Međunarodni žabarski karneval, Dan grada, Vincekovo na Seoskom turizmu Kezele, razni obrtnički sajmovi te sajmovi OPG-a, smotra folkloru, Johannesburg Fest, Advent, izložba inovacija, biciklističke utrke „Tour de Marča“ i „Memorijal Stjepan Grgac“, Festival igračka te Lipanj u Ivanić-Gradu.

Među najpoznatijom manifestacijom ističe se Bučijada.

3.4.1. Bučijada u Ivanić-Gradu

Najposjećenija tradicionalna turističko-gospodarska i gastronomska manifestacija održava se 17 godina zaredom. Glavna značajka manifestacije je prodajni sajam buča, bučinog ulja, proizvoda od buča i ostalih eko-etno proizvoda na kojem izlaže preko 200 izlagača, među kojima su razni proizvođači bučinog ulja, obiteljsko poljoprivredna gospodarstva i ekološki poljoprivredna gospodarstva.

Grad je uređen na temu buče. Organizirani su zabavno-edukativni sadržaji, radionice, predstave, izložbe, koncerti, promocije, etno program te bogata gastro ponuda jela od buča u restoranima. Proglašavaju se najljepše uređeni štand, najljepša skulptura od buča, bira se najveća, najmanja i najoriginalnija buča.

Slika 8: Košara sa bučama, Bučijada 2020. godine

Izvor: Fotografija autorice (11.7.2021.)

4. SPECIJALNA BOLNICA NAFTALAN

Za razvoj medicinskog turizma najviše je pridonijelo nalazište prirodnih ljekovitih činitelja – naftalana i termomineralne vode. Specijalna bolnica Naftalan usmjerena je na razvoj medicinskog turizma i pružanje usluga medicinske rehabilitacije.

4.1. Povijesni razvoj

Ostaci Paratetisa, odnosno Panonskog mora, dragocjeni su izvori ostali kao uspomena na pradavna vremena. Ti su izvori nalazišta nafte, po kojima lječilište postaje poznato - jedini izvor ljekovitog ulja naftalana u Europi. Do sada u svijetu su poznata samo dva nalazišta naftenske nafte – u Azerbajdžanu i u Ivanić-Gradu.

Specijalna bolnica Naftalan otvorena je 1989. godine te je postala poznata po snažnim no izuzetno rijetkim prirodnim ljekovitim izvorima naftalana i slane termalne vode.

U svojoj razvojnoj orijentaciji Naftalan se, između ostalog, odlučio za razvoj medicinskog turizma na osnovi svojih komparativnih prednosti koje proizlaze iz raspoloživih prirodnih ljekovitih činitelja, vrste uvedenih medicinskih usluga, raspoloživog prostora opremljenog medicinskim uređajima i drugom opremom, zaposlenih medicinskih i paramedicinskih kadrova, stacionarnih kapaciteta te stečenog ugleda kod korisnika.²⁰

Usluge u specijalnim bolnicama medicinske rehabilitacije plaća HZZO, dok troškove smještaja i prehrane plaćaju turisti odnosno pacijenti. Rijetki su slučajevi kada sami podjednako plaćaju i usluge i smještaj s prehranom.

Specijalna bolnica Naftalan u Ivanić-Gradu raspolaže s dva prirodna ljekovita činitelja, naftalanom, supstancom koju sadrži nafta iz nedaleke bušotine i termomineralnom vodom koja istječe iz bušotine na samoj lokaciji Specijalne bolnice. I dok je naftalan prirodni ljekoviti činitelj svjetskog glasa, dotle se termomineralna voda svrstava u naftne vode, koja je ljekovita.²¹

²⁰ Institut za turizam, Osnove marketinške smjernice specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju Naftalan u Ivanić-Gradu, Zagreb, 2012. str. 12. (17.7.2021.)

²¹ Ibid., str. 13.

4.2. Naftalan

Naftenska nafta je nastala iz biološkog, organskog materijala taloženjem ostataka uginulih organizama (fitoplanktona, zooplanktona, bakterija, algi) na dnu mora ili jezera, gdje su prekriveni mineralnim česticama. U uvjetima vrlo niskog sadržaja kisika, molekule biomase se razgrađuju na jednostavnije dijelove koji zadržavaju organsku strukturu.²²

Uporaba naftalana u medicinske svrhe seže unazad 600-700 godina. Poznati svjetski putnik Marco Polo daje jedan od prvih zapisa o ljekovitosti naftalana. Sustavno korištenje naftalana iz Azerbajdžana počelo je krajem 19. stoljeća. Nakon što je 70-ih godina prošlog stoljeća otkriveno nalazište naftenske nafte kod Ivanić Grada („kriška nafta“) učinjena su brojna usporedna istraživanja obiju naftenskih nafta. Ispitivanjima su utvrđena gotovo ista kemijska i biološka svojstva obje vrste nafte, te isključena moguća kancerogena i toksična djelovanja.²³

Zemno mineralno ulje naftalan svrstava se u prirodne ljekovite činitelje. Naftalan, koji se danas primjenjuje u Specijalnoj bolnici Naftalan, dobiva se destilacijom naftenske nafte. Ta destilirana nafta sadrži visok postotak naftenskih ugljikovodika koja se dobiva iz dubine od 1300 metara te na izvorištu doseže temperaturu 60°C. To je nafta visoke specifične težine i spada u „teške“ nafte. Sadrži malo lakih frakcija poput benzina i kerozina, ali sadrži visok postotak naftenskih ugljikovodika, od kojih izdvajamo sterane, spojeve koji su strukturom slični steroidnim hormonima te provitaminu D. Upravo se steranima pripisuje ljekovito djelovanje naftalana.²⁴

Terapijsko djelovanje naftalana je protuupalno, djeluje na metabolizam bjelančevina i elektrolita, smanjuje zgrušavanje krvi i djeluje na rast i razvoj stanica kože. Primjenjuje se načinom premazivanja cijelog tijela naftalanom i u kupkama u kadama s naftalanom.

²² M. Marinčić, D. Marinčić: Društvena odgovornost u naftalanu na temelju ankete provedene s pacijentima, *Obrazovanje za poduzetništvo*, 2019., str. 156. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/230583> (15.7.2021.)

²³ *Ibid.*, str. 156

²⁴ Institut za turizam, *Osnove marketinške smjernice specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju Naftalan u Ivanić-Gradu*, Zagreb, 2012. str. 13. (17.7.2021.)

4.3. Termomineralna voda

Svrstava se u naftne vode, slankastog okusa, karakterističnog mirisa na naftu te je voda bistra. U Ivanić-Gradu termomineralna voda se dobiva iz dubine od 1.300m. Mjerena temperatura vode pri samim izvorima iznosi 60° C sa sadržajem natrijumklorida (1,73%) te kao takva povišena temperatura pogodna je za balneoterapije. Koristi se u bazenu kao kupelj te za hidrokineziterapije.

Tablica 3: Učinci termomineralne i slane natrijumkloridne vode

Učinci termomineralne vode	Učinci slane natrijumkloridne vode
<ul style="list-style-type: none">• mišićno opuštanje	<ul style="list-style-type: none">• promjena osmotskog ponašanja kože
<ul style="list-style-type: none">• protuupalni učinak	<ul style="list-style-type: none">• poticanje mikrocirkulacije
<ul style="list-style-type: none">• povećanje rastezljivosti vezivnog tkiva	<ul style="list-style-type: none">• opuštanje mišića
<ul style="list-style-type: none">• smanjenje viskoznosti sinovijalne tekućine	<ul style="list-style-type: none">• utjecaj na osjetljivost na uv zrake

Izvor: obrada autorice prema Osnovne marketinške smjernice (17.7.2021.)

4.4. Medicinske usluge i tretmani

Sukladno Zakonu o zdravstvenoj zaštiti, Specijalna bolnica Naftalan pruža slijedeće medicinske usluge:

- bolničko-zdravstvenu zaštitu – fizikalna medicina, rehabilitacija, reumatologija i dermatovenerologija
- specijalističko-konzilijarnu zdravstvenu zaštitu – fizikalna medicina, rehabilitacija, dermatologija i venerologija
- zdravstvene usluge u turizmu

Važno je napomenuti da Specijalna bolnica Naftalan omogućuje studentima Visoke škole Ivanić-Grad odrađivanje stručne prakse u domeni fizioterapije, što uvelike doprinosi razvoju obrazovanja za zdravstvo i zdravstveni turizam.

Terapije za koje je Specijalna bolnica Naftalan opremljena:

- naftalanoterapija
- hidroterapija

- mastikoterapija
- krioterapija
- fototerapija
- elektroterapija
- magnetoterapija
- iontoforeza
- kineziterapija
- podvodna masaža
- medicinska gimnastika

Od brojnih terapija za koje je Specijalna bolnica Naftalan opremljena, izdvaja se naftalanoterapija i mastikoterapija. Naftalanoterapija je terapija koja se koristi kod osoba s kožnim bolestima (psorijaza) i kod bolesti koštano-mišićnog sustava (reumatske bolesti, psorijatični artitits, degenerativne bolesti zglobova i kralježnice). Princip naftalanoterapije je kupka u kadama s naftalanom ili premazivanje cijelog ili dijela tijela naftalanom. U sklopu same naftalanoterapije provodi se i mastikoterapija.

Mastikoterapija se koristi za oporavak osoba nakon moždanog udara i smanjenja boli te razgibavanje malih zglobova na šakama. Sastoji se od krutog pripravka 30% naftalana, parafina i voska. Primjenjuje se kao oblog ili otopina te hlađenjem postaje kruta što je prikazano na slici 9.

Slika 9: Mastikoterapija, pripravak koji nakon hlađenja postane krut

Izvor: <https://www.naturala.hr/naftalan-zemno-mineralno-ulje-za-lijecenje-psorijaze-i-artritisa/> (18.7.2021.)

Fizikalna terapija uključuje elektroterapiju, kineziterapiju, masažu, hidroterapiju s podvodnom masažom, kao i bazen s protočnom termomineralnom vodom. Provode ih fizioterapeuti po programu propisanog od liječnika-specijaliste.

Liječnici specijalisti svakom pacijentu pristupaju individualno te se nakon specijalističkog pregleda određuje optimalan program liječenja. Pacijenti su pod svakodnevnim nadzorom liječnika.

4.5. Dermatologija

Za liječenje kožnih bolesti na odjelu dermatologije koristi se širok izbor terapija od kojih se najviše koriste naftalanoterapija, kupanje u termomineralnoj vodi, fototerapija i magnetoterapija.

Na samom odjelu dermatologije liječe se slijedeće kožne bolesti:

- psorijaza
- atopijski dermatitis

- kontaktni dermatitis
- sklerodermija
- stanje nakon opeklina

Specijalna bolnica Naftalan jedinstvena je u svijetu po primjeni naftalana u liječenju kožnih bolesti, a naročito psorijaze te upravo zbog te kožne bolesti dolazi najviše pacijenata kako iz Hrvatske tako i iz drugih zemalja.

Važno je spomenuti kako Specijalna bolnica Naftalan ima i svoje kozmetičke proizvode, a proizvodi ih „Ivalan Terme d.o.o.“. Razvili su vlastite proizvode od naftalana – kremu, ulje i šampon. Razvijaju se, proizvode i prodaju u maloprodaji u predvorju Specijalne bolnice Naftalan te se mogu naručiti telefonom, preko internet trgovine, u ljekarnama diljem Hrvatske te u dm prodavaonicama.

Slika 10: Proizvodi Naftalan kozmetike

Izvor: <https://naftalankozmetika.eu/o-nama/> (19.7.2021.)

Osim liječenja kožnih bolesti, Specijalna bolnica Naftalan pruža i kozmetološke tretmane kao što su botox, fileri, kemijski pilinzi, microneedling i ostale.

4.6. Smještajni kapaciteti Specijalne bolnice Naftalan

Specijalna bolnica Naftalan ima kapacitet od 132 kreveta u 61 sobi. Svi prostori su klimatizirani, a na svakom katu se nalazi sestrinska soba i liječnička ordinacija.

Moderni i udobni apartmani, jednokrevetne i dvokrevetne en-suite sobe na šestom katu opremljene su satelitskim televizorom, bežičnim internetom, telefonom i hladnjakom. U apartmanima gosti mogu uživati u elegantnom spavaćem dijelu, dnevnoj sobi te kupaonici s kadom i dodatnim toaletom.

U prizemlju nalaze se ambulante, dok se na prvom katu nalazi prostor za fizikalnu terapiju, naftalanoterapiju, terapijski bazen, sauna, whirlpool i laonium. Na drugoj, trećoj i četvrtoj etaži su ordinacija liječnika i medicinske sestre. Gosti i pacijenti Specijalne bolnice Naftalan mogu uživati u jelu i piću na petom katu te na šestom odmarati u dnevnom boravku.

Tablica 4: Usporedba dolazaka i noćenja domaćih i stranih turista u vremenskom razdoblju od 2018. do 2020. godine

Godina	Domaći Broj noćenja	Domaći Broj dolazaka	Strani Broj noćenja	Strani Broj dolazaka
2018.	64	27	159	29
2019.	91	41	104	17
2020.	1 451	147	407	24
Ukupno	1 606	215	670	70

Izvor: Turistička zajednica Grada Ivanić-Grada, eVisitor, (10.8.2021.)

Iz tablice je vidljivo kako je 2020. godine porastao broj noćenja domaćih turista kao i broj dolazaka domaćih turista, s obzirom na 2018. i 2019. godinu. Isto tako broj noćenja stranih turista kao i broj dolazaka u 2020. godini porastao je u odnosu na 2018. i 2019. godinu. U 2018. i 2019. godini, broj stranih turista bio je veći nego domaćih turista, dok je 2020. bila drugačija situacija s obzirom na pandemiju izazvanu virusom Covid-19.

U Specijalnu bolnicu Naftalan, osim domaćih turista i pacijenata, dolaze i strani turisti i pacijenti, što je prikazano u tablici 5.

Tablica 5: Noćenja turista po zemljama u Specijalnoj bolnici Naftalan u vremenskom razdoblju 2018.-2020. godine

Država	Noćenje 2018.g	Noćenje 2019.g	Noćenje 2020.g
BiH	3	0	8
Danska	0	31	289
Francuska	13	0	0
Hrvatska	64	91	1 451
Italija	16	2	3
Norveška	13	11	0
Njemačka	25	0	71
Rusija	53	29	17
Slovenija	0	0	19
Srbija	4	4	0

Izvor: Turistička zajednica Grada Ivanić-Grada, eVisitor (10.8.2021.)

Najbrojniji turisti/pacijenti koji dolaze u Specijalnu bolnicu Naftalan su iz Hrvatske, a najveći broj noćenja ostvaren je 2020. godine (1 451 noćenja). Zemlja sa najvećim ukupnim brojem noćenja od 2018. do 2020. je Danska, zatim slijedi Rusija, Njemačka i Norveška.

4.6.1. Novootvoreni kompleks „Naftalan 2“

U travnju 2021. godine otvoren je novi kompleks Specijalne bolnice Naftalan. Novi kompleks unutarnjih i vanjskih bazena, teretana, fitness centar s rekreativnim sadržajima, u ponudi ima wellness i spa sadržaje te naftalanoterapiju. Izgrađena su tri unutarnja bazena i jedan vanjski. Plivački bazen namijenjen je za rekreativno plivanje. Rekreativni bazen se koristi za rekreaciju uz hidromasažne podvodne ležaljke, slapove i podne whirlpoole. Hidromasažni bazen ugodne je temperature od 32 °C i namijenjen je za opuštanje uz sjedenje na podvodnim klupicama i ostalim hidromasažnim doživljajima.

Novootvoreni kompleks „Naftalan 2“ prikazan je na slici 11.

Slika 11: Vanjski bazen Specijalne bolnice Naftalan

Izvor: Službena stranica Naftalana, <https://naftalan.hr/novosti/novi-kompleks-otvorenih-i-zatvorenih-bazena> (18.7.2021.)

Programi koji se nude u novootvorenom dijelu „Naftalan 2“: škola plivanja, rekreativni program vježbanje i plivanje za veterane, rekreacija za djecu oštećenog zdravlja, pilates (grupni i individualni treninzi), kondicijske pripreme sportaša, program za mršavljenje uz genetske testove i dodatne usluge.

4.7. SWOT analiza

Analizom prednosti i nedostataka te prilika i prijetnja, takozvanom SWOT analizom predstavlja se metodološki okvir za realno sagledavanje postojeće tržišne pozicije na ovom primjeru Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju Naftalan.

SWOT analiza ukazuje na strateške prednosti na kojima bi se budući razvoj Bolnice trebao temeljiti i na specifične nedostatke, koji imaju negativan utjecaj i koji bi se u budućnosti trebali minimizirati.

Tablica 6: SWOT analiza prema Strategiji razvoja turizma Ivanić-Grada i Akcijski plan

Snage	Slabosti
<ul style="list-style-type: none"> • jedinstvenost, specifičnost, ljekovitost naftalana u Europi • kvalitetna usluga • medicinski dokazana ljekovitost naftalana • novi kompleks unutarnjih i vanjskih bazena • prometna povezanost • raspoloživost izvora ljekovitog ulja naftalana i kvalitetne termomineralne vode • visokokvalificirani medicinski kadar 	<ul style="list-style-type: none"> • nedostatak organiziranih aktivnosti za goste • nedovoljan interes za bavljenje turizmom • nedostatak sredstava za marketing • nemogućnost financiranja iz EU fondova • nedostatak smještajnih kapaciteta • ovisnost o HZZO-u i nedovoljna tržišna usmjerenost
Prilike	Prijetnje
<ul style="list-style-type: none"> • blizina Zagreba • daljnji razvoj preparata na bazi naftalana • daljnje istraživanje učinaka naftalana i termomineralne vode • mogućnost povezivanja zdravlja-sporta i rekreacije-wellnessa • povezivanje s drugim granama turizma • visoko obrazovanje u polju medicine i zdravstva 	<ul style="list-style-type: none"> • konkurencija drugih lokaliteta • problem postrojenja za proizvodnju naftalana iz nafte

Izvor: Strategija razvoja turizma Ivanić-Grada i Akcijski plan (11.8.2021.)

Najveću prednost Specijalne bolnice Naftalan predstavlja jedinstvenost ljekovitosti naftalana u Europi te sama raspoloživost izvora ulja naftalana i kvalitetne termomineralne vode. Jedina u

Europi te druga u svijetu, poslije Azerbajdžana, koristi kvalitetniju rafiniranu sirovinu koja nema štetnih tj. kancerogenih tvari. Specijalna bolnica Naftalan nudi široku i kvalitetnu ponudu usluga liječenja kožnih bolesti, bolesti koštano-mišićnog sistema, bolesti krvnih žila te bolesti oštećenja živčanog sustava. Ponuda također uključuje i rehabilitaciju. Visokoobrazovani medicinski kadar predstavlja prijeko potrebnu prednost za budući razvoj Bolnice.

Nemogućnost financiranja iz EU fondova te manjak sredstava za marketing utječu na manjak posjećenosti korisnika. Izgradnjom dodatnih rekreativnih kapaciteta stanovnicima Ivanić-Grada kao i posjetiteljima, značajno se povećala kvaliteta života. Bazeni i teretana postali su središta zbivanja za građanstvo kojem je unaprijeđen društveni život, no vidljiv je nedostatak izgradnja dodatnih smještajnih kapaciteta kako bi se omogućio bolji razvitak zdravstvenog turizma.

Potencijal za širenje zdravstvenog turizma leži u činjenici da se Ivanić-Grad nalazi 40 km od glavnog grada Republike Hrvatske. Kako bi Ivalan terme dobile veću prepoznatljivost, potreban je ne samo daljnji razvoj preparata na bazi naftalana nego i istraživanja učinaka naftalana i termomineralnih voda u smislu poboljšanja zdravlja. Visoka škola u Ivanić-Gradu omogućuje obavljanje stručne prakse u Specijalnoj bolnici Naftalan kako bi mladi povećali znanje kroz praktični rad te dobili mogućnost rada u Bolnici.

Kako vidimo iz SWOT analize postoji problem u postrojenju za proizvodnju naftalana iz nafte te je time onemogućena distribucija sirovine neophodne za rad Specijalne bolnice Naftalan. Na taj način bi sama Bolnica izgubila glavni i jedinstveni medicinski tretman u Europi i svijetu. Zbog pojave modernijih metoda liječenja psorijaze (alternativnim ili klasičnim metodama), liječenje naftalanom postaje sve manje popularno među ljudima koji boluju od iste.

5. ZAKLJUČAK

Zdravstveni turizam jedan je od najstarijih specifičnih oblika turizma u okviru kojeg se stručno i kontrolirano koriste prirodni ljekoviti činitelji i postupci fizikalne terapije u cilju očuvanja i unapređenja zdravlja, te poboljšanja vrsnoće života. S obzirom na konstantno opadajuću kvalitetu suvremenog života uzrokovanu stresom i zagađenjem, zdravstveni turizam poprima sve značajniju ulogu u revitalizaciji psihofizičkih sposobnosti čovjeka.

Kao što možemo i vidjeti u dosadašnjim analizama, zdravstveni turizam je u ekspresnoj uzlaznoj putanji. Korisnici sve više osvješćuju brigu o sebi i o svome tijelu te se odlučuju za neki od spomenutih tretmana.

Ivanić-Grad, a samim time i Specijalna bolnica Naftalan, na izvrsnoj je lokaciji koja povezuje kako velike dijelove Hrvatske, tako i Europu. Sami sadržaj i liječenje u Specijalnoj bolnici Naftalan su jedinstveni i ne tako dostupni u ovom području, stoga smatram da iste treba još više istaknuti i iskoristiti. Primjerice, osvijestiti korisnike o zdravstvenoj dobrobiti naftalana te još više promovirati prirodnu kozmetiku brenda Naftalan.

Danas se zdravstveni turizam razvio u vodeću granu turizma, i ono što je najbitnije - za njega ne postoji sezona!

POPIS LITERATURE

Stručne knjige

1. Dujmović M., Kultura turizma, Sveučilište Jurja Dobrile, Pula, 2014.
2. Hrvatski turizam: plavo, bijelo, zeleno, Institut za Turizam, Zagreb, 2006.
3. Bučar Perić, K.: Termalni turizam Hrvatske / Spa tourism in Croatia, Faculty of Economics and Business, University of Zagreb, 2002.
4. Hitrec, T.: Zdravstveni turizam – pojmovni i konceptijski okvir, Izvorni znanstveni rad, Institut za turizam, Zagreb, 1996.

Znanstveni radovi

1. Ivanišević G., Prirodne pretpostavke zdravstvenog turizma u Hrvatskoj, Radovi Zavoda za znanstveni rad Varaždin, <https://hrcak.srce.hr/170952>, 7.7.2021.
2. Ivandić N., Kunst I., Telišman-Košuta N., Pretpostavke održivosti zdravstvenog turizma u Republici Hrvatskoj - načela razvoja i ključni činitelji uspjeha, Radovi Zavoda za znanstveni rad Varaždin, <https://hrcak.srce.hr/170953>, 10.7.2021.
3. Pleško N.: Klimatoterapijske zdravstveno-turističke mogućnosti Republike Hrvatske, izvorni znanstveni rad, 1996. <https://hrcak.srce.hr/182413>, 7.7.2021.
4. M. Marinčić, D. Marinčić: Društvena odgovornost u naftalanu na temelju ankete provedene s pacijentima, Obrazovanje za poduzetništvo, 2019. <https://hrcak.srce.hr/230583>, 15.7.2021.

Ostala literatura

1. Institut za turizam, Osnovne marketinške smjernice specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju Naftalan u Ivanić-Gradu, Zagreb, 2012., 17.7.2021.
2. Strategija razvoja turizma i Akcijski plan Grada Ivanić-Grada 2021.-2027. godine, Karzen i Karzen, Zagreb, 2021., 11.8.2021

Internetske stranice

1. Službena stranica Ivanić-Grad <http://www.ivanic-grad.hr/naslovna/>, 28.6.2021.
2. Službene stranice Turističke zajednice Ivanić-Grad <https://www.tzig.hr/>, 4.7.2021.
3. Muzej Ivanić-Grada <http://www.muzejivanicgrada.hr/>, 4.7.2021.

4. Službena stranica HRT <https://radio.hrt.hr/>, 13.7.2021.
5. Službena stranica Naftalan <https://www.naftalan.hr/>, 18.7.2021.
6. Službena stranica Naftalan kozmetika <https://naftalankozmetika.eu/>, 18.7.2021.
7. Čudesna Šuma Žutica <http://www.sumazutica.com/>, 3.7.2021.
8. Prijatelji baštine Amici Hereditatis Ivanić-Grad <http://www.prijatelji-bastine.hr/>, 4.7.2021.
9. Nastavni zavod za javno zdravstvo <https://www.zzjzpgz.hr/nzl/>, 7.7.2021.
10. Alternativa za Vas <https://alternativa-za-vas.com/>, 7.7.2021.

POPIS TABLICA

Tablica 1: Objekti ugostiteljske ponude i zdravstvene ustanove	4
Tablica 2: Pružatelji ugostiteljske ponude i zdravstvene ustanove u Republici Hrvatskoj	6
Tablica 3: Učinci termomineralne i slane natrijumkloridne vode	24
Tablica 4: Usporedba dolazaka i noćenja domaćih i stranih turista u vremenskom razdoblju od 2018. do 2020. godine.....	28
Tablica 5: Noćenja turista po zemljama u Specijalnoj bolnici Naftalan u vremenskom razdoblju 2018.-2020. godine	29
Tablica 6: SWOT analiza prema Strategiji razvoja turizma Ivanić-Grada i Akcijski plan	31

POPIS SLIKA

Slika 1: Pozicija Ivanić-Grada i naselja	13
Slika 2: Pašnjak „Gospođica“, Šuma Žutica.....	14
Slika 3: Skulptura „Dabar“ autorice Ivane Ožetski, šetnica Ivanić-Grad.....	15
Slika 4: Šuma Marča.....	16
Slika 5: Tradicijski čardak – vanjski i unutarnji izgled	18
Slika 6: Park hrvatskih branitelja.....	19
Slika 7: Župna crkva svetog Petra Apostola	20
Slika 8: Košara sa bučama, Bučijada 2020. godine	21
Slika 9: Mastikoterapija, pripravak koji nakon hlađenja postane krut.....	26
Slika 10: Proizvodi Naftalan kozmetike	27
Slika 11: Vanjski bazen Specijalne bolnice Naftalan	30